

Tá trí shnáithe

Tá trí shnáithe sa tsonraíocht atá nasctha le chéile

Snáithe 1: Nádúr na Staire

Snáithe 2: Stair na hÉireann

Snáithe 3: Stair na hEorpa agus
An Domhan Mór

Dírítear sa snáithe aontach seo ar nádúr na staire mar dhisciplín. Cuirtear béim sa snáithe ar na scileanna, na coincheapa, na luachanna agus na cuir chuige a threoraíonn foghlaim na staire. Is féidir leis an scoláire a bheith ina staraí dá bharr.

Tugann snáithe 2 agus 3 an comhthéacs don scoláire chun a thuiscint ar nádúr na staire mar dhisciplín a dhoimhniú. Dá bharr sin, beidh torthaí foghlama shnáithe 1 comhtháthaithe le torthaí foghlama shnáitheanna 2 agus 3. Ní chiallaíonn sé seo nach féidir le múinteoirí tabhairt faoi torthaí foghlama shnáithe 1 leo féin.

 History@jct.ie

 [@jcthistory](https://twitter.com/jcthistory)

Aistear Foghlama Stair na Sraithe Sóisearaí

1ú Bliain

Ag plé le torthaí foghlama agus le snáitheanna
Foghlaim le tacaíocht ón measúnú
foirmitheach

2ú Bliain

Ag plé le torthaí foghlama agus le
snáitheanna
Foghlaim le tacaíocht ón measúnú
foirmitheach

Measúnú Rangbhunaithe 1
'An t-am atá thart i m'áit féin'

Cruinniú don Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus
ar
Mhasúnú Ábhair

3ú Bliain

Ag plé le torthaí foghlama agus le
snáitheanna
Foghlaim le tacaíocht ón measúnú
foirmitheach

Measúnú Rangbhunaithe 2
'Saol Óg i dTréimhse Ama'

Cruinniú don Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus
ar
Mheasúnú Ábhair
Scrúdú Deiridh

An tSraith Shóisearach do Mhúinteoirí

Junior **CYCLE**
for teachers

Treoir
STAIR

Snáithe 2: Stair na hÉireann

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

Príomhathruithe a aithint

- 2.1 an chaoi a raibh tionchar ag patrún lonnaithe agus plandála ar fhéiniúlacht oileán na hÉireann, ag tagairt do shampla amháin de phatrún lonnaithe, forbairt cathracha, mar shampla agus plandáil amháin, a aithint
- 2.2 iniúchadh a dhéanamh ar ról agus ar thábhacht bheirt cheannairí a bhí páirteach i dtraidisiún parlaiminteach pholaitíocht na hÉireann
- 2.3 fiosrú a dhéanamh ar an gcaoi a raibh tionchar ag an traidisiún fórsa fisiciúla ar pholaitíocht na hÉireann, agus béim ar leith ar réabhlóid a tharla roimh an bhfichiú haois
- 2.4 fiosrú a dhéanamh ar theacht chun cinn agus ar thionchar an náisiúnachais agus an Aontachais in Éirinn, lena n-áirítear príomheachtraí idir 1911 agus 1923
- 2.5 cúisí, cúrsa agus iarmhairtí na dTrioblóidí i dTuaisceart Éireann a aithint mar aon leis an tionchar a bhí acu ar chaidreamh Thuaidh-Theas agus Angla-Éireannach

Daoine, cultúr agus smaointe a fhiosrú

- 2.6 tábhacht stairiúil na Críostaíochta ar oileán na hÉireann a phlé, lena n-áirítear an tionchar a bhí aici ar chultúr agus ar shochaí na Luathré Críostaí
- 2.7 iniúchadh a dhéanamh ar chúisí, cúrsa agus iarmhairtí an Ghorta, go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta, agus fiosrú a dhéanamh ar thábhacht an Diaspóra Éireannaigh
- 2.8 cur síos a dhéanamh ar thionchar an chogaidh ar shaol mhuintir na hÉireann, ag tagairt don Chéad Chogadh Domhanda nó don Dara Cogadh Domhanda
- 2.9 an t-athrú atá tagtha ar thairbhí na mban i sochaí na hÉireann san fhichiú haois a mhíniú
- 2.10 míniú a thabhairt ar an gcaoi a raibh tionchar ag gluaiseacht spóirt, chultúrtha nó shóisialta amháin ar shaol na hÉireann

Smaointeoireacht stairiúil a chur i bhfeidhm

- 2.11 nasc a dhéanamh idir stair phearsanta, áitiúil nó mhuintire agus pearsana, saincheisteanna agus eachtraí náisiúnta agus/nó idirnáisiúnta
- 2.12 an tuairim gurbh deich mbliana thábhachtach ar oileán na hÉireann a bhí sna 1960idí a phlé, ag tagairt do phearsa, saincheisteanna agus eachtraí ábhartha
- 2.13 anailís a dhéanamh ar theacht chun cinn agus ar fhorbairt nasc na hÉireann leis an Eoraip

Snáithe 1: Nádúr na Staire

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

Comhfhiosacht faoin stair a fhorbairt

- 1.1 ionbhá stairiúil a chothú trí fhéachaint ar dhaoine, ar shaincheisteanna agus ar eachtraí ar thángthas trasna orthu ina staidéar ar an am atá thart i gcomhthéacs na tréimhse sin sa stair
- 1.2 machnamh a dhéanamh ar shaincheisteanna móra conspóideacha sa stair ó níos mó ná peirspictíocht amháin agus plé a dhéanamh ar chúisí stairiúla na n-ábhar conspóideach sa domhan nua-aimseartha
- 1.3 suntas a thabhairt ar a stair chultúrtha trí shuíomhanna agus foirgnimh stairiúla a aithint agus plé a dhéanamh ar an bhfáth a ndéantar comóradh ar phearsana, eachtraí agus saincheisteanna stairiúla
- 1.4 tuiscint a léiriú ar choincheapa stairiúla ar nós foinse agus fianaise; foras agus tuairimíocht; claontacht agus oibiachtúlacht; cúis agus iarmhairt; athrú agus leanúnachas; am agus spás

Obair le fianaise

- 1.5 fiosrú a dhéanamh ar phost an staraí, lena n-áirítear an chaoi a n-aimsíonn sé/sí fianaise agus a úsáideann sé/sí fianaise chun breithiúnais stairiúla a dhéanamh a d'fhéadfaí a athrú de réir mar a thiocfadh fianaise nua chun cinn
- 1.6 tairbhe agus teorainneacha na gcineálacha difriúla bunfhoinsí agus foinsí tánaisteacha stairiúla a phlé, cosúil le fianaise i bhfoirm scríbhinn, fianaise físe, cluasfhianaise, fianaise ó bhéal agus fianaise thadhlaigh; tuiscint a bheith aige ar thábhacht na seandálaíochta agus na teicneolaíochta nua ar fiosrú stairiúil
- 1.7 breithiúnais stairiúla a dhéanamh bunaithe ar fhianaise faoi phearsa, saincheisteanna agus eachtraí san am atá thart, ag léiriú feasachta maidir le tábhacht stairiúil
- 1.8 tuairisc a dhéanamh ar stór fianaise stairiúil cosúil le músaem, leabharlann, ionad oidhreachta, cartlann nó taispeántas digiteach nó cartlann nó taispeántas eile

'An mórfhictiúr' a fháil

- 1.9 tuiscint ar thábhacht stair na hÉireann agus na hEorpa agus an domhain mhóir thar ghnéithe éagsúla, lena n-áirítear gnéithe polaitiúla, sóisialta, eacnamaíocha, creidimh, cultúrtha agus eolaíochta a léiriú
- 1.10 tuiscint chróineolaíoch a léiriú trí línte ama a chruthú agus a choinneáil de na pearsana, saincheisteanna agus eachtraí ionas gur féidir iad a aimsiú de réir mar a tháinig siad chun cinn sna tréimhsí staire áirithe.
- 1.11 nasc a tharraingt agus comparáidí a dhéanamh idir daoine, saincheisteanna agus eachtraí in áiteanna éagsúla agus i dtréimhsí staire áirithe

Snáithe 3: Stair na hEorpa agus An

Domhan Mór

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

Príomhathruithe a aithint

- 3.1 imscrúdú a dhéanamh ar shaol daoine i saoránacht ársa nó mheánaoiseach dá rogha féin agus míniú a thabhairt ar an gcaoi ar rannchuidigh gníomhartha agus/nó éachtaí na saoránachta sin le stair na hEorpa agus/nó an domhan mór
- 3.2 tionchar gabhála agus coilínithe ar dhaoine a mheas ina ndéantar tagairt do thaiscéalaíocht na Portaingéile agus na Spáinne
- 3.3 an chúis, an cúrsa agus iarmhairtí réabhlóide amháin roimh an bhfichiú haois san Eoraip agus/nó sa domhan mór a scrúdú
- 3.4 plé a dhéanamh ar phríomhchúisí agus ar chúrsa an Chéad Chogaidh Dhomhanda nó an Dara Cogadh Domhanda agus an tionchar láithreach agus fadtéarmach a bhí ag cogadh ar dhaoine agus ar thíortha
- 3.5 tábhacht an Chogaidh Fhuair i gcaidreamh idirnáisiúnta san fhichiú haois a aithint

Daoine, cultúr agus smaointe a fhiosrú

- 3.7 suntas a thabhairt ar na hathruithe a tharla i réimse na n-ealaíon agus na heolaíochta, agus béim ar leith ar thábhacht na hAthbheochana
- 3.8 machnamh a dhéanamh ar thábhacht an reiligiúin, agus béim ar leith ar an Reifirméisean agus gníomhartha leasaitheora amháin
- 3.9 saol i dtír fhaisisteach amháin agus i dtír chumannach amháin san fhichiú haois a scrúdú
- 3.10 tábhacht an chinedhíothaithe a fhiosrú, lena n-áirítear cúiseanna, cúrsa agus iarmhairtí an Uileloiscthe

Smaointeoireacht stairiúil a chur i bhfeidhm

- 3.11 a mhéid is a chuidíonn forbairtí agus nuálaíochtaí teicneolaíochta le hathrú stairiúil a fhiosrú
- 3.12 machnamh a dhéanamh ar ról eagraíocht idirnáisiúnta, cosúil leis an Aontas Eorpach nó na Náisiúin Aontaithe, maidir le comhar idirnáisiúnta, ceartas agus cearta daonna a chur chun cinn
- 3.13 an tuairim gurbh deich mbliana thábhachtacha san Eoraip agus sa domhan mór a bhí sna 1960idí a phlé, ag tagairt do phearsana, saincheisteanna agus eachtraí ábhartha
- 3.14 patrún athraithe thar thréimhsí ama difriúla i dtéama ar leith a léiriú (cosúil le, m.sh. Coireacht agus Pionós, Bia agus Deoch, Súgradh, Spórt agus Caitheamh Aimsire, Faisean agus Dreach nó Sláinte agus Leigheas)